Prima instanță: Judecătoria *****, sediul Centru judecător: Olga Boțan
Dosarul nr. 2a-2385/24
2-23042232-02-2a-13062024

D E C I Z I E
Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Centru

4 martie 2025
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Ruxanda Pulbere
Judecători Roman Pascari și Ala Malîi
Grefier Danu Blanovschi

examinând în ședință publică cererile de apel depuse de Vizdan Alexei, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Anticorupție, împotriva hotărârii Judecătoriei *****, sediul Centru din 31 ianuarie 2024, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Vizdan Alexei împotriva Ministerului Justiției, Procuraturii Anticorupție cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, obligarea Procuraturii să prezinte scuze oficiale,

c o n s t a t ă:

Pretențiile din acțiune:

La data de 22 martie 2023, a fost înregistrată cererea de chemare în judecată depusă de Vizdan Alexei împotriva Ministerului Justiției, Procuraturii Anticorupție cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, obligarea Procuraturii să prezinte scuze oficiale.

În motivarea acțiunii s-a invocat că, la 30 iulie 2020, reclamantul activând în calitate de șef al serviciului investigare infracțiuni economice al secției investigații infracțiuni al Inspectoratului de Poliție Dubăsari, a participat la investigarea unui caz de livrare ilicită de țigări din regiunea transnistreană în care erau implicați factori de decizie ai IGP și MAI, iar în activitatea de transportare ilicită participau nemijlocit angajați ai SPIA al MAI.

La 10 septembrie 2020, urmare a depunerii procesului-verbal de constatare a infracțiunii de către funcționarul SPIA al MAI, care a participat nemijlocit la transportarea ilicită a lotului de țigări, a fost sesizată Procuratura Anticorupție

despre bănuiala rezonabilă a săvârșirii de către reclamant a infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. b) Cod Penal și art. 3302 alin. (1) Cod Penal.

Susține că, la baza sesizării, administrate de SPIA, a fost pusă petiția anonimă An-657/20 din 09 septembrie 2020, fiind încălcate prevederile art. 263 alin. (8) Cod Procedură Penală. Or, urmărirea penală în baza plângerii sau denunțului anonim putea fi pornită de Procuratura Anticorupție doar dacă procurorul efectua nemijlocit controlul sesizării și în baza rezultatelor controlului urma să se autosesizeze.

Invocă că, în contradictoriu cu norma de drept nominalizată, prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, Victor Muntean, la 21 septembrie 2021 a fost pornită urmărirea penală în cauza penală 2020960073, în baza componenței de infracțiune prevăzută de art. 324 alin. (2) lit. b) Cod Penal.

În conformitate cu conținutul ordonanței de pornire a urmăririi penale, Alexei Vizdan împreună cu un alt coleg de al său, deținând funcții de conducere în cadrul Inspectoratului de Poliție Dubăsari, fiind abilitați cu atribuții în vederea investigării infracțiunilor și contravențiilor în limita sectorului deservit, prin înțelegere prealabilă și de comun acord, în contradictoriu atribuțiilor care le reveneau, au organizat o schemă infracțională prin intermediul căreia începând cu anul 2018, în mod regulat, primeau mijloace financiare ce nu li se cuveneau de la persoane fizice neidentificate organului de urmărire penală, care desfășurau activitatea ilegală de transport de țigarete fără marcă de accize din zona transnistreană.

Menționează că, la 25 noiembrie 2020, în adresa Procuraturii Anticorupție a parvenit adresarea Serviciului de Informație și Securitate, înregistrată cu nr. 11495/20. Necătând la faptul că presupusa sesizare nu corespundea criteriilor prescrise exhaustiv de art. 263 și art. 273 Cod de Procedură Penală, procurorul a considerat-o drept sesizare depusă în ordinea art. 262 Cod de Procedură Penală.

Cu toate că în actul invocat nu se menționa nimic despre activitatea ilicită a lui Vizdan Alexei sau Ion Țărnă, la 27 noiembrie 2020 procurorul în Procuratura Anticorupție Victor Muntean, a pornit urmărirea penală în cauza penală 2020960107, în baza componenței de infracțiune prevăzută de art. 324 alin. (2) lit. b) Cod Penal.

Mai indică că, în ordonanța privind pornirea urmării penale, procurorul menționează că angajații Ministerului Afacerilor Interne, inclusiv cei din cadrul Inspectoratului de Poliție Dubăsari, anume Alexei Vizdan și Ion Țărnă, pretind și primesc bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu li se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, sau acceptarea ofertei ori promisiunii acestora pentru a nu îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale și contrar acesteia pentru un grup de persoane nominalizat expres în actul emis de Serviciul de Informație și Securitate, care livrează bunuri din cadrul pieței km7 amplasată în Ucraina.

La aceeași dată, 27 noiembrie 2020, procurorul conexează cauzele penale nominalizate într-un proces penal unic, conferindu-i numărul unic 2020960073.

În cadrul urmăririi penale în cauza penală 2020960073 au fot dispuse un șir de măsuri speciale de investigație în privința lui Vizdan Alexei, după cum urmează infra, fiind atribuită calitatea de bănuit la data de 22.09.2020 și fiind amânată aducerea la cunoștință a calității prin încheierile judecătorilor de instrucție, inclusiv fiind prelungită calitatea de bănuit mai mult de trei luni de zile prin ordonanța autorizată de Procurorul General al Republicii Moldova din 15 decembrie 2022.

Astfel, în perioada 22 septembrie 2020 – 21 martie 2021 au fost dispuse și efectuate un șir de măsuri speciale de investigație.

La 16 martie 2021, în prezența apărătorului Doronceanu Olesea, lui Vizdan Alexei – au fost aduse la cunoștinșă ordonanțele procurorului cu privire la dispunerea percheziților mijlocului de transport utilizat de model Honda CR-V cu n/î WYZ 745, bunurilor imobile care îi aparțin cu drept de proprietate și anume: apartamentul nr. 95 amplasat pe adresa mun. *****, str. ***** 7/1 și încăperea amplasată pe adresa mun. *****, str. ***** 7/1, număr cadastral 0100424.25601133.

În aceleași circumstanțe, au fost înmânate mandatele judecătorești și încheierile judecătorului de instrucție prin care au fost autorizate percheziții nominalizate. Urmare a desfășurării percheziților la adresele indicate, au fost ridicate bunuri personale care reprezentau în sine diferite tipuri de purtători de informație (hard disk de memorie externă, flash USB memorie externă), notebook de model ”ASUS X555L”, telefon mobil personal de model ”iPhone 8 Plus”, ș.a.

Bunurile indicate au fost supuse examinării în cadrul expertizelor dispuse, fiind restituite doar la data de 05.10.2021 (după jumătate de an), unele fiind defectate, fără a bună parte din informația personală stocată pe aceste suporturi de informație. Informație care reprezenta poze de familie, video-uri din viața de familie, date și informații de la locul de muncă a soției, altă informație cu caracter personal care nu mai poate fi restabilită.

La 16 martie 2021, lui Vizdan Alexei i-a fost adusă la cunoștință ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit din 22 septembrie 2020 și ordonanțele de amânare a aducerii la cunoștință a calității, cu încheierile de rigoare ale judecătorilor de instrucție prin care au fost autorizate prelungirile până la data de 21 martie 2021.

Ulterior, la 19 martie 2021, Vizdan Alexei a fost pus sub învinuire pentru capetele de acuzare invocate în actul de atribuire a calității corespunzătoare. În aceleași circumstanțe reclamantul a relatat faptic în declarațiile depuse, de ce nu recunoaște vina în faptele imputate și a declarat circumstanțele din care derivă ilegalitatea instrumentării în privința sa a urmăririi penale în cele două cauze conexe într-o procedură unică.

În consecință, la data de 11 februarie 2022, pin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, Victor Muntean, reclamantul Vizdan Alexei a fost scos de sub urmărire penală din motivul lipsei elementelor constitutive ale componențelor de infracțiune prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. b) Cod Penal, pe ambele capete de acuzare. Cu actul procedural, reclamantul a fost notificat doar la 16 februarie 2023, în prezența apărătorului Natalia Moloșag, în cadrul procedurii de prezentare a materialelor urmăririi penale.

Drept urmare, la 20 februarie 2023, reclamantul a depus în adresa Procuraturii Anticorupție cererea cu privire la dispunerea aducerii scuzelor publice oficiale în numele statului lui Vizdan Alexei Ion, în calitate de persoană care a fost supusă neîntemeiat urmăririi penale.

La 10 martie 2023, prin răspunsul Procuraturii Anticorupție nr. 3077 din 02 martie 2023, reclamantul Vizdan Alexei a fost notificat despre refuzul autorității de a da curs cererii și de a aduce scuze oficiale în numele statului, în calitate de persoană care a fost supusă neîntemeiat - urmăririi penale și care a fost scoasă de sub urmărire penală.

Pe cale de consecință, reieșind din cele menționate în cererea de chemare în judecată și materialele anexate la aceasta, susține reclamantul că, în rezultatul acţiunilor ilegale ale organului de urmărire penală, i-au fost grav încălcate drepturile sale, cauzându-i prejudiciu moral și material.

Solicită reclamantul încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul reclamantului Vizdan Alexei a prejudiciului material în mărime de 22 500 (douăzeci și două mii cinci sute) lei, sumă ce reprezintă cheltuielile de asistență juridică. Încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul reclamantului Vizdan Alexei a prejudiciului moral în mărime de 800 000 (opt sute mii) lei, sumă ce reprezintă întinderea prejudiciului moral evaluat în bani. Dispunerea prin intermediul Procuraturii Anticorupție, aducerea scuzelor oficiale din numele statului în adresa reclamantului Vizdan Alexei, în calitate de persoană care a fost supusă neîntemeiat urmăririi penale.

Soluția primei instanțe:

Prin hotărârea Judecătoriei ***** (sediul Centru) din 31 ianuarie 2024, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Vizdan Alexei împotriva Ministerului Justiției, Procuraturii Anticorupție cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, obligarea Procuraturii să prezinte scuze oficiale.

S-a încasat din bugetul de stat al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Vizdan Alexei suma de 75000 (șaptezeci și cinci mii) lei cu titlul de prejudiciul moral, cauzate prin acțiunile ilicite ale

organelor de urmărire penală, procuraturii și suma de 22500 (douăzeci și două mii cinci sute,00) lei cu titlu de prejudiciul material ce constă din cheltuieli pentru asistența juridică suportate. În rest, cererea de chemare în judecată depusă de Vizdan Alexei împotriva Ministerului Justiției, Procuraturii Anticorupție, s-a respins ca neîntemeiată.

Pretențiile din cererile de apel:

La 05 februarie 2024, Vizdan Alexei, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei *****, sediul Centru din 31 ianuarie 2024, prin care s-a solicitat admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri cu admiterea capătului de cerere cu privire la aducerea scuzelor oficiale, de asemenea dispunerea majorării sumei prejudiciului moral care urmează a fi încasat în mărimea solicitată de 800 000 lei, suportate în supunerea neîntemeiată urmăririi penale în cauza penală nr. 2020960073.

Astfel, apelantul Vizdan Alexei, a remarcat că la cauză penală nr. 2020960073 a fost conexată și cauza penală nr.2020960107, urmărirea penală în ambele cazuri fiind pornită de Procuratura Anticorupție în conformitate cu prevederile art. 324 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar ordonanțele de pornire menționau expres despre comiterea infracțiunii de către apelant. Deci, Vizdan Alexei de facto a fost atras și supus neîntemeiat urmăririi penale în două cauze penale fiindu-i înaintată învinuirea pentru două capete de acuzare distincte.

A relevat că din conținutul actului judecătoresc emis de instanța de fond, apelantul a constatat faptul că Judecătoria ***** a respins capătul de cerere cu privire la obligarea aducerii scuzelor oficiale, invocînd faptul precum că Vizdan Alexei nu s-a adresat instanței în termenul de 15 zile de la data apariției dreptului ia repararea prejudiciului. Subsidiar, în argumentarea soluției dispuse cu referire la admiterea parțială a capătului de cerere cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărimea solicitată de reclamant, instanța de fond nu a făcut referință la un set de probe administrate în cadrul procesului și a interpretat eronat normele de drept material, distorsionând realitatea cât și în partea obligării procurorului de a aduce scuze oficiale în numele statului.

În acest sens, apelantul a specificat că la 02.02.2023 avocatul iui Vizdan Alexei a depus o cerere pentru a fi asigurat accesul său și a clientului său la materialele cauzei penale 2020960073 și totodată solicită notificarea clientului său cu ordonanța de scoatere de sub urmăriri despre existența căreia clientul său a aflat de la alt învinuit. Aceste fapte au fost comunicate în cadrul declarațiilor făcute în fața judecătorului Olga Boțan și se cuprindeau în proba Procuratura Anticorupție aducerea scuzelor oficiale (a se vedea anexa, pag. 7).

Cu titlul de consecință, doar la 16.02.2023 apelantul și avocatul său au făcut

cunoștință cu materialele urmăririi penale și inclusiv cu ordonanța de încetare a urmăririi penale din 11.02.2022, contrasemnînd acest fapt în actul procesual anexat la materialele cauzei penale și primind corespunzător copia ordonanței prin înscrisul corespunzător și anume procesul-verbal de prezentare a materialelor de urmărire penală din 16.02.2023, sau după caz prin declarațiile avocatului Natalia Moloșag. Înscrisul nominalizat nu a fost prezentat de reclamant deoarece acesta nu îl deținea asupra sa, dar faptul prezentării materialelor urmăririi penale la data indicată era unanim recunoscut de pârât. Corespunzător, urmare a situație în care faptele care, conform legii, sînt prezumate a fi stabilite nu trebuie dovedite de persoana în a cărei favoare se prezumă. Deci, reclamantul nu a insistat pe solicitarea de a fi prezentată în fața instanței, de către procuror, a copiei procesului-verbal de prezentare a materialelor de urmărire penală din 16.03.2023 și nici audierea pe acest subiect al avocatului Natalia Moloșag.

Menționează apelantul că, despre existența ordonanței de încetare a urmăririi penale și scoaterii de sub urmărire penală din 11 februarie 2022 apelantul a aflat de la colegul său Ion Țărnă, care la rîndul său a fost notificat cu conținutul acesteia de către ofițerul de urmărire penală din cadrul Procuraturii Anticorupție, Domnul Alexandru Roșu, la sfîrșitul lunii februarie 2022, în același context contrasemnînd rubrica corespunzătoare a actului procesual de nominalizate. Vizdan Alexei nu a fost notificat cu actul procesual nominalizat, fiindu-i adusă la cunoștință ordonanța în cauză doar la data de 16.02.2023, iar procurorul nu a prezentat nici o probă care să răstoarne situația faptică probată în fața instanței de fond.

Susține apelantul că, la 20.02.2023, în termenul stabilite de lege pentru aducerea scuzelor oficiale sau mai bine zis după 4 zile de la apariția dreptului corespunzător, prin cererea depusă de Vizdan Alexei la sediul Procuraturii Anticorupție, apelantul a solicitat aducerea scuzelor oficiale în calitate de persoană care a fost supusă neîntemeiat urmăririi penale. Iar, La 10,03.2023, Vizdan Alexei a recepționat răspunsul Procuraturii nr. 3077 din 02.03.2023 prin care Procuratura Anticorupție refuza executarea obligațiunii pozitive a statului, atribuită spre executare nemijlocit procurorul care a condus sau a exercitat urmărirea penală ori procurorul ierarhic superior.

Astfel, menționează apelantul că, la 22.03.2023, după 12 zile de la primirea răspunsului, Vizdan Alexei a depus cererea de chemare în judecată solicitând obligarea Procuraturii Anticorupție la aducerea scuzelor oficiale în numele statului. Astfel, în contradictoriu cu soluția judecătorului Olga Boțan, a fost probat faptul că în termen de 15 zile de la apariția dreptului de ai fi aduse scuzelor oficiale, apelantul a înaintat și o cerere în acest sens în adresa procurorului ierarhic superior celui care a exercitat și condus cu urmărirea penală și căruia legea nemijlocit i-a prescris obligația de să o facă pentru realizarea dreptului său subiectiv. Or, în conformitate cu norma materială a legii, art. 12 alin. 4) al Legii nr. 1545/1998)

dreptul lui Vizdan Alexei a apărut la 16.02.2023, cînd ultimul a recepționat de la organul de urmărire penală copia ordonanței de scoatere a sa de sub urmărire penală, iar aducerea scuzelor oficiale este o obligațiune și nu un drept al procurorului, după cum a indicat-o șefa Procuraturii Anticorupție, Veronica Drăgălin, în mai mult, comunicarea actelor de procedură este reglementată de Capitolul II al Titlului VIII a Părții Generale a Codului de procedură penală, iar în fața instanței de fond procurorul nu a putut face dovada înmînării/primirii ordonanței de scoatere a lui Vizdan Alexei de sub urmărire penală la 11 februarie 2022, după cum este reglementat de art. 242 Cod procedură penală și după cum a indicat expres și Judecătoria ***** în hotărîrea sa cu referire la începerea curgerii termenului de decădere.

În partea încasării prejudiciului moral solicitat, apelantul a indicat că, instanța de fond a constatat cu certitudine caracterul ilicit și nejustificat al acțiunilor organului de urmărire penală și s-a materializat prin recunoașterea reclamantului în calitate de bănuit, ulterior învinuit în comiterea unei infracțiuni grave, efectuarea măsurilor speciale de aparatelor de supravegherea și înregistrare, documentarea și interceptare, urmărirea reclamantului, efectuarea percheziției bunurilor reclamantului, însă a dispus încasarea prejudicului moral în sumă de doar 75 000 lei.

Mai relevă Vizdan Alexei, că instanța de fond la aprecierea cuantumului cu privire la încasarea prejudiciului moral nu s-a expus asupra unor subiecte și probe invocate în proces, cele cu privire la violarea dreptului la protecția proprietății și anume nu au fost examinate: faptele de ridicarea a bunuri personale în cadrul percheziției care reprezentau în sine memorie externă, notebook de model "ASUS X555L", telefon mobil personal de model "iPhone 8 Plus", ș.a.) și supunerii examinării acestora în cadrul expertizelor cu restituirea tardivă a acestora și drept consecință unele fiind defectate și fără informația personală stocată pe aceste suporturi de informație, care nu mai poate fi restabilită (a se vedea anexa, pag. 97-123 a cererii de chemare în judecată), Obligarea la suportarea unor cheltuieli arbitrare drept consecință a privării de dreptul de proprietate asupra bunurilor ridicate și crearea unei stări de disconfort derivate din necesitatea achiziționării unui nou telefon, restabilirea cartelei S1M, identificarea/achiziționarea unui nou calculator de la care urma să frecventeze lecțiile copilul minor.

De asemenea instanța de fond nu a dat aprecierii suferințelor reclamantului în urma repercusiunile asupra carierei sale de funcționar public cu statut special, nu a fost examinat faptul suspendării dreptului de acces la secretul de stat urmare a tragerii ilegale la răspundere penală și punerii în cadrul acesteia sub învinuire faptul concedierii ilegale ulterioare a apelantului din funcția deținută (de conducere de nivel ierarhic A03), aflată în interconexiune cu privarea dreptului de acces la secretul de stat și corespunzător cu tragerea ilegală la răspundere penală. La fel și

la repercusiuni față de demnitatea, onoarea și reputația profesională a sa cît și a familiei sale. Or, nu a fost examinat impactul scurgerilor intenționate făcute de membrii organului de urmărire penală a materialelor din cadrul cauzei penale nr. 2020960073 și modului în care i-a fost denigrată demnitatea, onoarea și reputația profesională și impactul asupra membrilor familiei.

Indică apelantul că, atunci când acordă satisfacția echitabilă, CtEDO aplică regula restitutio in integrum și prezumă că violarea CEDO cauzează inevitabil anumite suferințe psihice (a se vedea hot. Guja c. Moldovei, 2008, para. 101). Mărimea prejudiciului moral acordat depinde de seriozitatea violării CEDO și efectul acestei violări asupra reclamantului, dar și de alte circumstanțe (ex. vârsta și sănătatea reclamantului, miza pentru reclamam, statului acestuia, etc. Or, Curtea cere ca compensațiile cu titlu de prejudiciu moral acordate la nivel național pentru violarea CEDO să fie comparabile cu cele acordate de CtEDO în cauze comparabile (a se vedea hot. Ciorap nr. 2 c. Moldovei, 2010).

Menționează apelantul că în virtutea circumstanțelor și argumentelor reclamantului invocate în fața instanței de fond și neexaminate de instanța, cât și faptului că apelantului îi erau incriminate comiterea a două infracțiuni grave în situația deținerii unui anumit statut în fost unul dedus corect și rezonabil. Deci, despăgubirile urmau a fi mult mai mari de cât suma identificată de instanța de fond și derivate din circumstanțele cazului său specific, care reiterez nu au fost examinate de instanța de fond, lipsind motivarea în acest sens a instanței pe numeroase probe administrate în proces. Or, în aceste circumstanțe nu este clar cum în Hotărârea Judecătoriei *****, sediul Centru nr. 2-18015/22, unde în situația acuzării de o infracțiune mai puțin gravă prevăzută de art. 307 alin. (1) din Codul penal, urmare a faptului că persoana deținea un statut anumit în societate, instanța apreciază impactul dedus vieții lui Domnica Manole în acordarea despăgubiri de 800 000 de lei, iar în situația lui Vizdan Alexei instanța nici examinează această circumstanță cu toate că i-a fost solicitată o expunerea la acest capitol. Pun în atenția instanței de apel că problema impactul asupra calității vieții prin prisma statutului social deținut de Vizdan Alexei a fost invocată în fața instanței de fond, fiind indicat nemijlocit și în cererea de chemare în judecată (a se vedea pag, 5 a cererii de chemare în judecată).

Mai invocă apelantul că, instanța de fond la caz nu a luat în considerare impactul asupra calității vieții sale urma obligatoriu a dedus prin coroborarea la consecința survenite în raport cu cariera sa de funcționar public cu statut special din cadrul MAI. Or, concedierea ilegală al apelantului din funcția sa publică a fost interdependentă de tragerea sa neîntemeiată la răspundere penală.

A mai menționat apelantul că, ilegalitatea faptei de concediere a fost constatată prin acte judecătorești care sunt definitive și irevocabile, care au fost relatate în fața instanței de fond însă nu s-au regăsit în motivarea și/sau conținutul

hotărîrii contestate. Or, în motivarea soluției dispuse nu se regăsește nici o motivare în raport cu dispozițiile Hotărîrii Judecătoriei ***** din 01.02.2022 emisă în dosarul nr. 3-1725/2022, Deciziei Curții de Apel ***** din 08.11.2022 emisă în dosarul nr. 3a-931/22, încheierii Curții Supreme de Justiție din 15.03.2023 emisă în dosarul nr. 3ra-126/23/

A mai tras atenția apelantul la faptul că organul de urmărire penală a instrumentat urmăririle penale arbitrar și neîntemeiat, în lipsa faptelor infracționale. Acțiunile ilegale ale acestuia au fost desfășurate în special pentru a facilita angajatorului apelantului posibilitatea de al persecuta pe acesta pentru refuzul de a tolera și ascunde activitate criminală a funcționarilor publici cu stalul special din cadrul MAI, care au fost investigat de Vizdan Alexei în cadrul participarea la traficul ilicit de țigări prin teritoriul deservit de IP Dubăsari, subdiviziune teritorială în care apelantul își desfășura activitatea de serviciu.

La fel, prima instanță nu a apreciat la justa valoare suferințele cauzate lui Vizdan Alexei prin activitatea ilegală desfășurată de organul de urmărire penală. Ori de către membrii acestuia au fost divulgate intenționat materialele urmăririi penale, care au fost relatate în spațiu mediatic fiind încălcată confidențialitatea urmăririi penale. Informații care conținea date cu caracter personal care îl făcea identificabil pe apelant și care au fost răspîndite fără a fi respectat principiul prezumției nevinovăției. Astfel, exclusiv din vina organului de urmărire penală lui Vizdan Alexei i-a fost lezată demnitatea, onoarea și reputația profesională, fiindu-i cauzate grave suferințe psihice și fizice, inclusiv și membrilor familiei sale.

La 12 februarie 2024, Procuratura Anticorupție, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei *****, sediul Centru din 31 ianuarie 2024, prin care a solicitat admiterea cererii de apel și casarea hotărîrii primei instanțe cu pronunţarea unei noi hotărîri, prin care pretențiile reclamantului să fie respinse integral.

În susținerea cererii de apel a menționat că hotărîrea Judecătoriei *****, sediul Centru din 31 ianuarie 2024 este neîntemeiată în condiţiile în care, conform prevederilor legislaţiei în vigoare, rezultă expres că nu orice acţiune a organelor de drept atrage răspunderea statului.

Totodată, a menționat că reieșind din practica juridică națională, statul răspunde eventual patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi instanţelor judecătoreşti. Or, elucidarea cazurilor şi condiţiilor de răspundere patrimonială se face prin lege specială. Actualmente, o asemenea lege specială este Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti.

Procuratura Anticorupție declară că instanța de fond eronat a aplicat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale

organelor de urmărire penală, ale procuraturii, în condițiile în care pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545, necesită de a fi întrunite cumulativ (minim o condiție), atât circumstanțele prevăzute de art.6 - dreptul la repararea prejudiciului, cât și de art.3 - cazurile de reparare a prejudiciului material şi moral.

Califică acțiunea reclamantului Vizdan Alexei ca fiind o acțiune vădit neîntemeiată iar, prima instanță a ignorat în totalitate argumentele invocate de către Procuratura Anticorupție şi Ministerul Justiției, întemeindu-şi soluția doar pe baza circumstanțelor invocate de reclamant, circumstanțe care poartă un caracter eronat și care au drept scop ducerea instanțelor judecătoreşti în eroare, urmărind scopul creierii unei poziții favorabile în cadrul cauzei penale nr. 2020960073.

A mai indicat că activitatea desfășurată de organele urmăririi penale în gestionarea şi verificarea probelor, acțiunile necesare desfăşurării procesului penal sunt demarate în modul în care cauzele lipsite de temei legal să nu ajungă în instanța de judecată. Organul de urmărire penală în virtutea legislației naționale, este obligat să întreprindă toate măsurile legale în vederea cercetării tuturor circumstanțelor cauzei şi să identificare acestora la iveală, dovedind astfel vinovăția bănuitului, învinuitului, cât și circumstanțele care îndreptățesc și respectiv cele care diminuează sau agravează situația.

Prin urmare, la caz, Procuratura Anticorupție atrage atenția instanței de apel că, cu privire la legalitatea procesului penal în cauză, acesta s-a desfăşurat în stricta conformitate cu prevederile legale şi anume: Constituția Republicii Moldova, a prevederilor Codului de procedură penală, principiile şi normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cât și tratatele Internaționale la care Republica Moldova este parte.

La fel susține că la caz, toate acțiunile de urmărire penală au fost desfăşurate cu autorizarea judecătorului de instrucție, pentru exercitarea unei acțiuni procesuale, care constituie prin sine o forma de control judiciar, în cazul necesității organului de urmărire penala sau organului care exercită activitate operativa de investigate, de a efectua o activitate care atrage implicarea organului statal în viața privata a persoanei, a domiciliului, corespondentei, adică în cazul în care prin acțiunea procesuală respective vor fi afectate nişte drepturi sau libertăți fundamentale ale persoanei.

Astfel, remarcă că pentru a decide autorizarea efectuării unei acțiuni procesuale ce implică imixtiunea organului de urmărire penală în viața privata a persoanei, afectând astfel nişte drepturi sau libertăți fundamentale ale persoanei, judecătorul de instrucție verifică următoarele: daca imixtiunea organului de urmărire penala este prevăzută de lege; daca aceasta imixtiune este necesară într-o societate democratică; dacă imixtiunea solicitata urmăreşte un scop legitim şi daca este respectat principiul proporționalității între dreptul sau libertatea persoanei garantate de lege şi necesitatea efectuării acțiunii procesuale solicitate. Astfel

potrivit încheierilor judecătorului de instrucție cu privire la autorizarea efectuării masurilor speciale de investigate, consemnarea rezultatelor masurilor speciale, autorizarea acțiunilor de urmărire penala, instanța s-a expus asupra legalității pornirii urmăririi penale şi a existentei unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunii. Hotărârile instanței menținute în vigoare, până în prezent.

Totodată, indică că potrivit actelor de sesizare, şeful Secției Investigare Infracțiuni al Inspectoratului de Poliție Dubăsari, Ion Țărnă împreună și de comun acord cu şeful Serviciului Investigare Fraude Economice - Alexei Vizdan, al aceluiași inspectorat, prin înțelegere prealabila şi de comun acord cu persoane publice din cadrul altor subdiviziuni ai Inspectoratului General al Politiei si Serviciul Vamal, neidentificate la moment de organul de urmărire penala şi cet. Agaci Victor care a acționat în calitate de complice, contribuind la săvârşirea infracțiunii prin sfaturi, indicații, prestare de informații, acordare de mijloace, au pus aplicare o schemă infracțională de pretindere şi primire de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu li se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, pentru a nu îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale şi contrar acesteia, facilitând un grup de persoane neidentificate la moment de organul de urmărire penala care transportă ilegal din regiunea transnistreana țigări de marca Ashima şi Marble, cît si alte țigări produse pe teritoriul Republicii Moldova, fără timbre de accize a Republicii Moldova, destinate pentru uz intern pe teritoriul acestei regiuni.

Astfel, Procuratura Anticorupție a verificat anume acest aspect în cadrul urmării penale, care sa desfăşurat în stricta concordanta cu legislația respectându-se toate drepturile persoanelor vizate. La 19 martie 2021 Vizdan Alexei, a fost pus sub învinuire de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. b) Cod penal. Fiind audiat în această calitate, vina nu a recunoscut și a declarat că faptele imputate de pretindere şi primire de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, care nu i se cuvin, fapte care ar fi luat forma facilitării unor grupuri de persoane, care transportă țigări de marca Ashima si Marble din regiunea transnistreana (nemarcate cu timbre de accize) şi transportate prin teritoriul deservit de I.P. Dubăsari către Uniunea Europeana cât şi facilitarea altor persoane la transportul mărfurilor din regiunea Odessa (piața Km.7) prin elucidarea controlului vamal şi neachitarea drepturilor de import le consideră aberante, fără suport faptic. În cadrul urmăririi penale şi acțiunilor de urmărire penală efectuate, care purtau caracter continuu, au fost administrate probe dar care prin coroborare cu alte probe nu puteau fi puse la baza finisării urmăriri penale şi remiterii cauzei penale pentru examinare în fond, în instanța de judecată.

În consecință, Procuratura Anticorupție a clasat procesul penal 2020960073 cu scoaterea de sub urmărire penală a învinuiților Alexei Vizdan şi Ion Tărnă or, conformitate cu prevederile art. 1 Cod de procedură penală, alin. (1) " Procesul

penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești cu participarea părților în proces și a altor persoane, desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod. Procesul penal se consideră început din momentul sesizării sau autosesizării organului competent despre pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni. Alin. (2) Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei şi societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârşite, astfel ca orice persoană care a săvârşit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală şi condamnată. Alin. (3) Organele de urmărire penală și instanțele judecătoreşti în cursul procesului sînt obligate să activeze în așa mod încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată şi ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrângere ori să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale".

Mai menționează că, potrivit prevederilor pct.pct. 5.3, 5.4 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție, cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale nr. 7 din 04.07.2005 hotărârile organului de urmărire penală privind declanşarea procesului penal, de regulă, nu poate fi atacată în instanța de judecata pe acest temei juridic, datorită faptului ca aceasta hotărâre nu este definitiva şi constituie doar începutul urmăririi penale, care, în continuare, duce la punerea sub învinuire a unor persoane şi care se finalizează cu terminarea urmăririi penale şi cu întocmirea rechizitoriului, fie cu încetarea urmăririi penale în temeiul prevăzut de Codul de procedura penală. După terminarea urmăririi penale cu întocmirea rechizitoriului, materialele cauzei se înaintează în judecata.

Procuratura Anticorupție apreciază ca fiind eronata poziția reclamantului Vizdan Alexei, precum că acțiunile organului de urmărire penală au fost ilegale fiind supus urmăririi penale neîntemeiat. Pe această dimensiune comunicăm instanței că, odată ce ordonanța privind scoaterea de sub urmărire penala nu a fost contestata, rezultă că persoana vizată a acceptat motivele de fapt şi de drept reflectate or, ordonanța de scoatere de sub urmărire penala a fost emisa ca urmare a verificării tuturor circumstanțelor cauzei, desfășurând în acest sens un şir de acțiuni de urmărire penala legale şi în cumul cu probele administrate, acestea nu puteau servi drept temei de remitere a cauzei penale în privința lui Vizdan Alexei și Ion Țărna, în instanța de judecata a fi Un factor important în desfășurarea urmării penale a fost determinat de faptul scurgerilor de informații din cauza penală care a afectat şi periclitat buna desfăşurare a urmării penale, fiind astfel, aduse atingeri negative întregului proces.

Deci, consideră că, în circumstanțele în care cauza penală pornita în privința intimatului Vizdan Alexei a fost clasată din alte motive decât cele de reabilitare, în speță nu survine răspunderea Statului pentru prejudicial cauzat lui Vizdan Alexei, or la caz, nu sunt întrunite condițiile prevăzute de art.3 şi art.6 din Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998. Astfel, Procuratura Anticorupție considera că, pretențiile invocate în acțiunea lui Vizdan Alexei împotriva Ministerul Justiției şi Procuratura Anticorupție privind repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală şi admise de instanța de judecată, nu cad sub incidenta prevederilor Legii nr. 1545- XIII din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătoreşti, nefiind justificată pretinderea ultimului de a i se repara un anumit prejudiciu.

Reieşind din probatoriul acumulat la faza urmăririi penale, considerăm că acțiunile procesuale realizate în privința reclamantului, au fost necesare şi legale la etapa procesuală corespunzătoare. Aşadar, de către organul de urmărire penale nu au fost admise careva acțiuni ilicite în sensul normei nominalizate, deoarece nimeni nu a comis careva încălcări intenționate.

Mai indică că Procuratura Anticorupție, consideră că în speță, instanța de fond la emiterea hotărârii a încălcat atât prevederile art. 239 din Codul de procedură civilă, cât şi Articolul § 1 al Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale care prevede că, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa or la caz, temeiuri de fapt şi de drept lipsesc cu desăvârşire.

Aprecierea instanței privind evaluarea daunelor morale şi morale este subiectivă, iar criteriile care stau la baza cuantumului despăgubirilor trebuie să fie obiective împărtășind criteriul general evocat de instanța europeană, potrivit căruia despăgubirile trebuie prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă reputației, având vedere, totodată, gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea şi gravitatea atingerii adusă acestora.

Concluzia primei instanțe cu privire la încasarea sumei de 75000,00 lei cu titlu de prejudiciu moral şi 22500,00 lei cu titlu de prejudiciu material, sunt neîntemeiate în condițiile în care nu a fost examinată cauza sub toate aspectele şi sa dat o apreciere incorectă probelor prezentate.

Consideră că instanța de judecată, a examinat unilateral doar probele prezentate de către intimat, fără a lua în considerație poziția pârâților. Astfel instanța a încălcat principiul contradictorialității şi egalității părților în drepturile procedurale şi principiul nemijlocirii, or, instanța de judecată urma să cerceteze

direct şi nemijlocit probele existente şi să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate şi verificate în şedința de judecată.

Conchid că prima instanță în mod arbitrar a stabilit cuantumul prejudiciului moral, or suma de 75000,00 lei este excesivă şi disproporțională principiilor compensării echitabile şi rezonabile a prejudiciului moral, nefiind stabilite suferințele morale de o asemenea intensitate, precum şi la stabilirea cuantumului despăgubirilor se impune necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie venituri nejustificative. Apreciază suma de 75000,00 dispusă cu titlu de prejudiciu moral de instanța inferioară este exorbitantă raportat la realitatea economică şi socială actuală din țară.

La fel, consideră că instanța de fond eronat a admis pretenția privind compensarea cheltuielilor de judecată, în condițiile în care cheltuielile de asistență juridică nu au fost probate eficient, suma de 22500,00 lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul procedurilor penale nu a fost justificată, fiind necesară prezentarea unui grafic desfăşurat al lucrului efectuat pe ore sau acțiuni şi tariful aplicabil, iar raportat la complexitatea cauzei, consideră că aceste cheltuieli nici nu au fost realizate în limita unui cuantum rezonabil.

De asemenea, consideră că în contradicție cu prevederile art. 12 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la adoptarea hotărârii, instanța de fond nu a ținut cont de practica judiciară internațională a Curții Europene a Drepturilor Omului în cazuri similare. Califică raționamentele care au stat la baza emiterii hotărârii sunt eronate, iar instanța de apel urmează să admită apelul, să caseze parțial hotărârea instanței de fond şi să adopte o nouă hotărâre, prin care să fie respinsă integral acțiunea reclamantului ca fiind vădit neîntemeiată.

La 23 februarie 2024, Ministerul Justiției a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei *****, sediul Centru din 31 ianuarie 2024, prin care a solicitat admiterea cererii de apel, casarea hotărîrii primei instanțe în partea admiterii cererii de chemare în judecată cu pronunţarea unei noi hotărîri, prin care pretențiile reclamantului să fie respinse integral.

În susținerea cererii de apel a menționat că este incontestabil că acţiunile organului de urmărire penală de recunoaștere în calitate de bănuit, ulterior de învinuit nu pot fi calificate drept acţiuni de tragere ilegală la răspundere penală în sensul art.3 din Legea nr. 1545. Or art. 2 alin. (1) din legea indicată identifică expres, care sunt acele acţiuni ilicite.

A indicat că instanța a interpretat greşit norma de drept material concluzionând că recunoașterea persoanei în calitate de bănuit şi ulterior învinuit reprezintă prin sine o tragere la răspundere penală şi deci o condamnare a persoanei.

Reclamantul fiind supus urmăririi penale (un control de profil), în rezultatul acțiunilor întreprinse de către organele de urmărire penală, s-a constatat că acesta nu este pasibil de tragere la răspundere penală sau judecății, din motivul, că în acţiunile acestuia nu sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale infracţiunii imputate, fapt care exclude temeinicia pretenției reclamantului precum că ar fi fost tras la răspundere penală în sensul art. 50 Cod penal. în acest sens acţiunile organului de urmărire penală nu pot fi tratate drept ilicite atît în sensul Legii nr. 1545, cît şi în spiritual Legii procesual penale.

Reprezentantul Ministerului Justiției a mai relevat că coroborând prevederile Legii nr. 1545 cu circumstanțele de fapt şi drept a cauzei, desprindem că pretențiile sunt neîntemeiate, în condiţiile în care la caz nu sunt întrunite prevederile art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545. Or, pentru a fi în prezența unei acţiuni civile întemeiate nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art.6 din Legea nr.1545, dar şi prevederile art.3, alin.(l) din aceiaşi Lege.

La fel a remarcat că prin prisma art. 3 din Legea nr.1545, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest administrativ, reţinerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanţa de judecată; efectuării măsurilor operative de investigaţii cu încălcarea prevederilor legislației, ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ştampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare.

A susținut că în speță urmează de respins prezenta acţiune civilă ca fiind neîntemeiată. Or, prin prisma prevederilor enunţate, nu orice acţiune a organelor de drept şi judecătorești atrage răspunderea Statului.

Reprezentantul Ministerului Justiției, a indicat că este important şi necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept, astfel, dacă se demonstrează că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. Or, instanța urmează să indice expres care anume act normativ justifică răspunderea statului, în caz contrar fiind prezumată legalitatea acestora atît după formă, conţinut cît şi temeinicia efectuării acţiunilor de urmărire penală de rigoare avînd în vedere circumstanţele de fapt şi de drept, precum şi rigorile legii procesual penale ce vizează măsurile preventive.

A mai menționat că prin prisma Legii nr. 1545 urmează a fi distinse două situaţii. În primul caz, principiul general potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată are aplicabilitate în circumstanţele în care în cadrul urmăririi penale sau judecării cauzei nu au fost aplicate măsuri de constrîngere prevăzute la art.3 din Legea nr.1545, ori aceste măsuri nu au fost declarate ilegale print-un act procedural. Pentru aplicabilitatea acestui principiu este important ca instanţa să constate tragerea persoanei la răspundere penală în sensul legii naţionale. Or, în speţa dedusă judecăţii asemenea circumstanţe nu au fost constatate. În cel de-al doilea caz, cînd au fost aplicate măsuri procesuale ce aduc atingere drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului, este obligatoriu ca „încălcarea intenționată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii" să fie constatate printr-un act juridic, care, ţinînd cont de hotărîrea Plenului Curţii Supreme de Justiţie nr.8 din 24 decembrie 2012, urmează a fi emis în cadrul procedurii penale. Un asemenea act potrivit codului de procedură penală este ordonanța procurorului/procurorului ierarhic superior, sau încheierea judecătorului de instrucţie prin care să fie constatată ilegalitatea actului procedural.

La fel a invocat că pentru angajarea răspunderii Statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare şi de urmărire penale, sunt necesare unele condiţii speciale, şi anume existenta faptei ca ilicite, respectiv, nu orice acțiune a organelor de drept atrage răspunderea Statului.1 La acest compartiment menţionează că în cadrul urmăririi penale au fost depuse plîngeri împotriva acţiunilor procesuale de urmărire penală, care, au fost respinse de către judecătorul de instrucţie (anexată la materialele cauzei).

Pentru aplicabilitatea dispoziţiilor Legii nr.1545, în fiecare caz în care se pretinde încasarea despăgubirilor materiale şi morale cauzate prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, urmează să existe şi să fie întrunite cumulativ atît circumstanţele prevăzute de art.3 al Legii nr.1545 -prejudiciului material şi moral reparaţii, cît şi circumstanţele prevăzute de art.6 al Legii nr. 1545 - cazurile de apariție a dreptului la repararea prejudiciului, în consecinţă normele legale menţionate mai sus sunt indisolubile una faţă de alta şi nicidecum nu pot fi aplicate separat.

Cu privire la satisfacţia echitabilă cu titlu de prejudiciu moral, pe marginea acestei pretenţii, subliniem că potrivit art. 11 din Legea nr. 1545 mărimea compensaţiei pentru repararea prejudiciului moral se stabileşte de instanţa de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensaţiei se determină luîndu-se în considerare: Caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanţa de judecată. La caz, reclamantul nu a demonstrat prin mijloace de probă concludente, pertinente şi utile (cu titlu de exemplu: ordonanţa organului ierarhic superior, încheierea

judecătorului de instrucţie, încheiere interlocutorie) faptul că organul de urmărire penală, sau instanţa de judecată a admis careva încălcări procesuale în privinţa sa. Or, în corespundere cu norma art.218 din Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova, instanţa de judecată, constatînd în procesul de judecată fapte de încălcare a legalităţii şi a drepturilor omului, o dată cu adoptarea hotărîrii, emite şi o încheiere interlocutorie prin care aceste fapte se aduc la cunoştinţa organelor respective, persoanelor cu funcţie de răspundere şi procurorului.

Mai mult decât atât, chiar dacă în privinţa lui Vizdan Alexei la 11.02.2022 a fost emisă această ordonanţă a Procurorului în Procuratura Anticorupţie Victor Muntean de scoatere de sub urmărire penală a învinuitului Vizdan Alexei, în cadrul cauzei penale nr. 2020960073, din motivul că acţiunile sale nu întrunesc elementele componenţei de infracţiune prevăzută de art. 324 Cod Penal şi clasarea procesului penal nr. 2020960073, din motiv că fapta nu întruneşte elementele infracţiunii prevăzute de art. 324 Cod Penal, reţin că prin prisma Legii nr. 1545 persoana are dreptul să solicite repararea prejudiciului în situaţia când aceasta a fost scoasă de sub urmărire penală pe temeiuri de reabilitare şi nu în alt mod.

Totodată a menționat că cu toate că în partea dispozitivă a ordonanţei de scoatere de sub urmărire penală din 11.02.2022 nu se regăseşte temeiul de reabilitare, fiind motivat în textul acesteia că „...în cadrul percheziţiilor la domiciliile lui Ţărnă Ion şi Vizdan Alexei au fost ridicate telefoane mobile şi calculatoare, care fiind expertizate şi examinate informaţia extrasă nu au fost stabilite careva probe ce ar dovedi implicarea acestora la săvîrşirea infracţiunii, nefiind identificate cartele SIM care au fost utilizate în cadrul discuţiilor purtate... Respectiv prin probele administrate nu se atestă prezenţa în acţiunile lui Ţărnă Ion şi Vizdan Alexei a elementelor componenţei de infracţiune prevăzute de art. 324 alin.(2) lit. b) Cod penal, ce se impune în mod obiectiv acea circumstanţă care determină scoaterea de sub urmărire penală a învinuitului Vizdan Alexei... ”.

Aşa fiind, este clar că judecătorul fondului nu a cercetat multiaspectual, complet, nepărtinitor şi nemijlocit probatoriul administrat, fixând la bază argumente iluzorii, bazate pe ipoteze de ordin subiectiv ale reclamantului şi avocatului.

Mai subliniază reprezenta tul Ministerului Justiției că instanţa de fond a ignorat în totalitate cele mai importante circumstanţe care duceau, în mod cert, la netemeinicia acţiunii, instanţa de apel, este chemată să le pună la temelia deciziei de admitere a apelului, casarea integrală a hotărîrii si emiterea deciziei de respingere a cererii ca neîntemeiată: - Vizdan Alexei a avut doar două calităţi procesuale de bănuit şi învinuit . pe perioada de 19.03.2021-11.02.2022, în săvîrşirea unei infracţiuni grave; - a fost intentat doar un proces penal ce nu a generat într-o cauză penală de examinare în instanţa de judecată; - nu a fost tras la răspundere penală şi nici judecat/condamnat în mod public cum prevede art. 50

CP; - şi alte aspecte ce urmează în josul paginii Respectiv instanţa de fond şi-a arogat competenţa de a se expune asupra caracterului ilicit şi neîntemeiat al OUP, constatând ca fiind încălcate drepturile reclamantului prin acţiunile organului de urmărire penală.

Astfel, reiterează că prezenta instanță (specializată în materie civilă) nu deţine competenţe să se expună asupra aspectelor penale dacă sunt legale sau nu, iar prevederile Legii nr. 1545/1998 nu prevăd o asemenea procedură privind posibilitatea constatării faptului atragerii ilegale la răspundere penală.

Un alt argument al apelantului/intimat este faptul că instanta de fond a pus la bază doar suficienţa faptului că Vizdan Alexei a fost scos de sub urmărire penală şi ultimul are dreptul subiectiv la repararea prejudiciului, însă aceste aspecte, Ministerul Justiţiei le va trata mai amplu, şi anume un factor foarte important al scoaterii persoanei de sub urmărire penală este obligaţia procurorului să mentioneze în ordonanţă despre dreptul la reabilitare, ceea ce la caz, în ordonanţa 11.02.2022, nu este întîlnit. Or, menţiunea dată este importantă pentru persoana care urmează să se folosească de dreptul la reabilitare, iar procurorul în virtutea atribuţiilor de serviciu este obligat să-i explice modalitatea respectivă de reabilitare.

Subliniază că, Vizdan Alexei a fost scos de sub urmărire penală fără încetarea procesului, fiind lăsată deschisă pornirea sau continuarea procesului penal în orice moment, nefiind în final demonstrat caracterul ilicit al investigaţiilor penale, dispuse anterior.

Menţinează Ministerul Justiţiei că durata urmăririi penale a fost una conformă şi proporţională bănuielii rezonabile în comiterea infracţiunii de la art. 324 CP coruperea pasivă), mai amintim că a fost derulată, cu respectarea tuturor drepturilor prevăzute de Codul Penal şi de procedură penală, în vederea : constatării existenţei sau inexistenţei infracţiunii imputate; identificării făptuitorului; constatării vinovăţiei; stabilirii altor împrejurări importante pentru justa soluţionare a cauzei penale; stabilirii adevărului, etc. Au corespuns şi garanţiei privind examinarea cauzei în termen rezonabil conform art. 6 CEDO. Respectiv critica lui Vizdan Alexei de tragere ilegală la răspundere penală şi aprecierea instanţei nu îşi are loc de existenţă şi nici nu poate fi temeinică.

Mai susține că Ministerul justiei că, reclamantul Vizdan Alexei, nu a demonstrat prin suport probatoriu şi nici instanţa de fond nu a motivat despre: - încălcarea gravă şi abuzivă a drepturilor şi libertăţilor fundamentale garantate de Constituţie şi de tratatele intemaţionale la care Republica Moldova este parte, ori că consecinţele acţiunilor ilicite comise sînt extrem de grave sau chiar iremediabile. Vizdan Alexei a primit o efectivă satisfacţie de pe urma ordonanţei de scoatere de sub urmărire penală. Alt aspect important este că ordonanţa de

scoatere de sub urmărire penală, care stă la baza solicitărilor, nu apare ca efect al cărorva actiuni ilegale dispuse anterior, dar din alte motive.

Prin urmare, invocă apelantul intimat că nu suntem în prezenţa speţei în care statul este obligat să răspundă pecuniar, or, aceste investigaţii de ordin penal s-au necesitat stringent la acea etapă. legalitatea acţiunilor fiind temeinică. Respectiv, Ministerul Justiţiei, opinează că, la caz, nu sunt întrunite condiţiile art. 6 lit.b) din Legea nr. 1545 dar nici a prevederilor art.3 alin.(l) din Legea nr. 1545, norme indisolubile, respectiv nu pot fi aplicate în mod separat. Totodată, raportat la speţă, prin scoaterea de sub urmărire penală, adică din 11.02.2022 şe împiedică pornirea sau continuarea procesului penal, nefiind în final demonstrat caracterul ilicit al investigaţiilor penale, dispuse anterior.

A mai făcut referire la recomandărea Hotărârii Plenului CSJ nr. 7 din 04.07.2005, ordonanţele de recunoaştere în calitate de bănuit şi/sau învinuit sunt nişte procedee legate de desfaşurarea normală a urmăririi penale şi prin sine însăşi nu afectează drepturile sau libertăţile constituţionale ale persoanei, precum şi nici nu sunt pasibile de atacare.

Recunoaşterea persoanei în calitate de bănuit şi/sau învinuit este o măsură procesuală prevăzută de lege, necesară într-o societate democratică în vederea stabilirii adevărului, are un scop legitim de a asigura măsuri eficiente de luptă cu criminalitatea şi acest scop este proporțional anumitor restricţii care pot avea loc în cadrul desfășurării urmăririi penale.

Astfel, la caz circumstanță important este că, Vizdan Alexei a deţinut doar calitatea de bănuit (art. 63-64 CPP) şi învinuit (art. 65-66 CPP) drepturile fiindu-i explicate, şi niciodată de inculpat, condamnat sau achitat şi nu a generat procesul lui penal, desfăşurat legal, într-o cauză penală, pendinte de examinare în instanţa de judecată specializată în materie penală.

Invocă că, de către reclamant şi instanţa de fond s-a ignorat în totalitate aspectul de importanţă a începerii urmăririi penale. Or, efectuarea urmăririi penale este o fază premergătoare judecăţii, are rolul de a evita trimiterea în judecată a tuturor persoanelor asupra cărora există o bănuiala că ar fi comis o faptă penală, avînd în vedere că judecata se desfăşoară cu respectarea principiului publicităţii, lucru care ar fi destul de dăunător pentru o persoană nevinovată.

În final consideră, soluţia total greşită în partea compensării unui prejudiciu moral, de la bugetul de stat, în cuantum încasat de circa 75 000 lei, precizează că art. 11 din Legea nr. 1545/1998 circumscrie anumite criterii privind evaluarea compensaţiei pentru repararea prejudiciului moral. Or, ca unice argumente ale reclamantului şi instanţei de fond de încasare a unei astfel de sume, deloc neîntemeiate şi exagerate, de 75 000 Iei din bugetul de stat a fost aflarea sub bănuială rezonabilă în săvîrşirea infracţiunii, a fost urmărit penal, i s-au cauzat suferinţe psihice, stres pe toată durata urmăririi penale, fiind difuzate reportaje în

mass-media, potrivit cărora s-au distribuit informaţii false cu privire la îmbogăţirea reclamantului din comiterea infracţiunilor pe care acesta nu le-a comis, indicânduse fals şi situaţia prin care s-ar constata şi acţiunile ilegale ale reclamantului de a ascunde presupusele fapte infracţionale comise de el, reportajele difuzate au fost vizionate de un număr impunător de persoane, circumstanţe ce au adus atingere nemijlocit reputaţiei profesionale ale reclamantului.

Ministerul Justiţiei reţine că, atît în plan naţional cît şi internaţional, numitorul comun al criteriilor ce guvernează stabilirea daunelor morale constă în rezonabilitate, în sensul că despăgubirile trebuie apreciate şi cuantificate într-o manieră justă şi echitabilă, de natură să corespundă prejudiciului moral real si efectiv produs reclamantului și real suferit de acesta, sub rezerva de a nu se ajunge la un folos material necuvenit sau îmbogăţire fără just temei, a celui îndreptăţit să pretindă şi să primească daune morale, dar, în acelaşi timp, prin suma acordată, nici nu trebuie să fie derizorii

Prin urmare, atît prevederile art. 11 din Legea nr. 1545 cît şi prevederile art. 219 alin.(4) din Codul de procedură penală, în dovedirea lor, nu au fost demonstrate prin suport probant de către reclamant şi avocat. Aceste pretenţii de bază nu sunt justificate şi bazată pe probe pertinente, concludente şi verosimile, ci constituie doar o sumă rezultată din nişte păreri subiective şi propuneri.

Termenul legal de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei *****, sediul Centru a fost pronunțat la 31 ianuarie 2024, iar cererile de apel a fost depuse la 05 februarie 2024, 12 februarie 2024 și respectiv 23 februarie 2014, Colegiul civil constată că apelurile au fost declarate în termen legal.

Argumentele părților în ședința instanței de apel:

În cadrul examinării cauzei în instanța de apel din 25.02.2025, Vizdan Alexei, a susținut integral cele expuse în cererea de apel și, reiterând circumstanțele de fapt și normele de drept reflectate în aceasta, a solicitat admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii și emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată depusă să fie admisă integral.

Cu referire la cererile de apel înaintate de Ministerului Justiției al RM și Procuratura Anticorupție, apelantul a solicitat respingerea acestora.

În cadrul examinării cauzei în instanța de apel, reprezentantul apelantului Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Pantea Daniel a susținut integral cele

expuse în cererea de apel și, reiterând circumstanțele de fapt și normele de drept reflectate în aceasta a solicitat admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe în partea admiterii acțiunii și emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată depusă să fie respinsă integral. Cu referire la cererea de apel depusă de Procuratura Anticorupție la fel a solicitat admiterea acesteia și respingerea cererii de apel depuse de către apelantul Vizdan Alexei.

Apelantul Procuratura Anticorupție la ședința de judecată nu s-a prezentat și nu a înaintat cerere de amânare sau de examinare în lipsă, deși procedura de citare legală a fost respectată, motiv pentru care, prin prisma art. 379 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil a dispus examinarea cauzei în lipsa părților absente.

Aprecierea instanței de apel:

Ascultând explicațiile participanților prezenți la proces, analizând motivele invocate în cererile de apel și studiind materialele cauzei în raport cu prevederile legislației aplicabile la caz, Colegiul civil ajunge la concluzia că apelurile declarate de Ministerului Justiției al RM și de Procuratura Anticorupție, urmează a fi respinse, iar apelul declarat de Vizdan Alexei urmează a fi admis, cu modificarea hotărârii instanței de fond în partea cuantumului prejudiciului moral, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.373 alin. (1), (2) și (5) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate, Colegiul civil reține că sarcina instanței de apel derivă din dispozițiile art.373 alin.(1), (2) și (5) CPC, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

În conformitate cu prevederile art. 385 alin. (1) lit. a), b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărîrea primei instanţe, să admită apelul şi să modifice hotărîrea primei instanţe.

Conform art. 386 alin. (1) lit. a) - d) din Codul de procedură civilă, hotărârea primei instanțe se casează sau se modifică de instanța de apel dacă circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate și elucidate pe deplin;

circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, pe care prima instanță le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente; concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei; normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

Instanța de apel mai menționează că conform art. 6 CEDO, instanței judecătorești î-i este atribuită obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor părților, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora și fără a fi înțeleasă ca implicând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Țările de Jos). Din interpretarea art. 6 al CEDO, se reține că, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora.

De asemenea, potrivit prevederilor art. 118 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multi-aspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

De asemenea, instanța de apel reține că în conformitate cu prevederile art. 372 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces au dreptul să prezinte noi probe dacă acestea respectă prevederile art. 119^1 alin. (2), dacă acestea nu au fost reclamate de către prima instanță la cererea participanților la proces sau dacă au fost restituite în mod nejustificat de către prima instanță.

Nu în ultimul rând, Colegiul civil menționează că fiind o trăsătură esențială a apelului, efectul devolutiv constă în provocarea unei noi judecăți de fond, atât cu privire la problemele de fapt, cât și cu privire la cele de drept, în limitele stabilite prin cererea de apel, astfel circumstanțele și probele care nu au putut fi prezentate

în prima instanță, dar au o importanță majoră în soluționarea litigiului urmează să fie prezentate în instanța de apel.

Din materialele cauzei, Colegiul a reținut că, prin ordonanța Procurorului în Procuratura Anticorupție Victor Muntean din 21 septembrie 2020 privind pornirea urmăririi penale, urmare a examinării actului de sesizare înregistrat în Registrul de Evidență a Infracțiunilor al Procuraturii Anticorupție cu nr. 1-113pr/20 din 11 septembrie 2020, s-a dispus pornirea urmăririi penale pe faptul primirii personal de către o persoană publică de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, pentru a nu îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale, sau contrar acesteia, săvârșite de două sau mai multe persoane, conform elementelor componenței de infracțiune prevăzută de art. 324 alin. (2) lit. b) Cod Penal (cauza penală nr. 2020960073). (f.d.19- 20, Vol.I)

Conform conținutului ordonanței menționate supra, la 11 septembrie 2020, în Registrul de evidență a sesizărilor cu privire la infracțiuni al Procuraturii Anticorupție, a fost înregistrat actul de sesizare, privind pretinsele acțiuni coruptibile a persoanelor publice din cadrul Ministerului Afacerilor Interne și Serviciului Vamal al Republicii Moldova.

Potrivit actului de sesizare, rezultă că, șeful Serviciului Investigare Infracțiuni al Inspectoratului de Poliție Dubăsari, Ion Țărnă și de comun acord cu șeful Serviciului Investigare Fraude Economice, Alexei Vizdan, al aceluiași inspectorat, prin înțelegere prealabilă și de comun acord cu persoane publice din cadrul altor subdiviziuni ale Inspectoratului General al Poliției și Serviciului Vamal, neidentificate la moment de organul de urmărire penală, au pus în aplicare o schemă infracțională de pretindere și primire de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu li se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, pentru a nu îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale și contrar acesteia, facilitând un grup de persoane neidentificate la moment de organul de urmărire penală care transportă ilegal din regiunea transnistreană țigări de marca Ashima și Marble, fără timbre de accize a Republicii Moldova, destinate doar pentru uz pe teritoriul acestei regiuni.

Ulterior, prin ordonanța Procurorului în Procuratura Anticorupție Victor Muntean din 27 noiembrie 2020 privind pornirea urmăririi penale, urmare a examinării actului de sesizare a Serviciului Informație și Securitate, înregistrat în Registrul de Evidență a Infracțiunilor al Procuraturii Anticorupție cu nr. 1-188 pr/20 din 25 noiembrie 2020, s-a dispus pornirea urmăririi penale pe faptul primirii personal de către o persoană publică de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, pentru a nu îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale, sau contrar acesteia, săvârșite de două sau mai multe persoane, conform elementelor componenței de infracțiune

prevăzută de art. 324 alin. (2) lit. b) Cod penal (cauza penală nr. 202096107). (f.d.24-25, Vol.I)

Prin ordonanța Procurorul în Procuratura Anticorupție, Victor Muntean din 27 noiembrie 2020 privind conexarea cauzelor penale emisă de s-a dispus conexarea cauzelor penale nr. 2020960073 și nr. 202096107 într-o singură procedură, cu atribuirea numărului unic de evidență nr. 2020960073. (f.d.26, Vol.I)

Prin ordonanța Procurorului în Procuratura Anticorupție Victor Muntean din 22 septembrie 2020, reclamantul Vizdan Alexei a fost recunoscut în calitate de bănuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. b) Cod Penal.(f.d.27-28, Vol.I)

Prin încheierile Judecătoriei *****, sediul Ciocana din 21 octombrie 2020, din 20 noiembrie 2020, din 18 decembrie 2020, din 19 ianuarie 2021, 18 februarie 2021, s-au admis demersurile procurorului în Procuratura Anticorupție, Victor Munteanu și s-a autorizat prelungirea amânării aducerii la cunoștință, bănuitului Vizdan Alexei, a ordonanței de recunoaștere a sa în calitate de bănuit.(f.d.29-43, Vol.I)

Prin ordonanța Procurorului în Procuratura Anticorupție Victor Muntean din 15 decembrie 2020 privind prelungirea termenului de menținere în calitate de bănuit s-a prelungit pe o perioadă de 3 luni, în cadrul cauzei penale nr. 20209660073, termenul de menținere în calitate de bănuit a reclamantului/apelant Vizdan Alexei, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu calcularea termenului din 21 decembrie 2020.(f.d.43-44 , Vol.I)

Totodată, prin ordonanța Procurorului în Procuratura Anticorupție Victor Muntean din 02 octombrie 2020 privind efectuarea măsurilor speciale de investigaţii s-a autorizat efectuarea măsurii speciale de investgaţie – cercetarea domiciliului utilizat de către Vizdan Alexei şi instalarea aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat. (f.d.45-47 , Vol.I)

Prin încheierea Judecătoriei *****, sediul Ciocana nr. 13-5659/2020 din 02 octombrie 2020 s-a autorizat în cadrul cauzei penale nr. 2020960073, efectuarea măsurii speciale de investigație - cercetarea biroului de serviciu nr. 18, din incinta Inspectoratului de Poliție Dubăsari și instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat. (f.d.48-50 , Vol.I)

Prin Încheierea Judecătoriei *****, sediul Ciocana din 02 octombrie 2020 s-a autorizat în cadrul cauzei penale nr. 2020960073, efectuarea măsurii speciale de investigație – automobilul de model ”Honda CRV” cu n/î WYZ 745, utilizat de către reclamantul Vizdan Alexei și instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat. (f.d.55-57 , Vol.I)

Prin Încheierea Judecătoriei *****, sediul Ciocana din 22 septembrie 2020 s-a autorizat în cadrul cauzei penale nr. 2020960073, efectuarea măsurii speciale de investigație – interceptarea și înregistrarea convorbirilor telefonice efectuate prin intermediul postului de telefonie mobilă cu nr. +37379402866.(f.d.62-63 , Vol.I)

Prin încheierea Judecătoriei *****, sediul Ciocana din 22 septembrie 2020 s-a autorizat efectuarea măsurii speciale de investigații – documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice în privința reclamantului Vizdan Alexei. (f.d.70-72 , Vol.I)

Prin încheierile Judecătoriei *****, sediul Ciocana din 26 februarie 2021 s-a autorizat efectuarea percheziţiilor în automobilul de model ”Honda CRV” cu n/î WYZ 745, utilizat de către reclamantul Vizdan Alexei; la domiciliul reclamantului Vizdan Alexei, amplasat în mun. *****, str. ***** 7/1, ap. 95, și încăperea nelocativă deținută de către reclamantul Vizdan Alexei, amplasată în *****, str. ***** 7/1, nr. 133.(f.d.79-97 , Vol.I)

Prin ordonanța Procurorului în Procuratura Anticorupție Victor Muntean, din 19 martie 2021 reclamantul Vizdan Alexei a fost pus sub învinuire în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. b) Cod penal.(f.d.136-137 , Vol.I)

Prin ordonanța Procurorului în Procuratura Anticorupție Victor Muntean, din 11 februarie 2022, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a învinuitului Vizdan Alexei Ion, în cadrul cauzei penale nr. 2020960073, din motivul că acțiunile sale nu întrunesc elementele componenței de infracțiune prevăzută de art. 324 Cod Penal și clasarea procesului penal nr. 2020960073, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 324 Cod Penal.(f.d.138-144 , Vol.I)

Drept urmare, la 20 februarie 2023, reclamantul a depus în adresa Procuraturii Anticorupție cererea cu privire la dispunerea aducerii scuzelor publice oficiale în numele statului lui Vizdan Alexei Ion, în calitate de persoană care a fost supusă neîntemeiat urmăririi penale.

La 10 martie 2023, prin răspunsul Procuraturii Anticorupție nr. 3077 din 02 martie 2023, Vizdan Alexei a fost notificat despre refuzul autorității de a da curs cererii și de a aduce scuze oficiale în numele statului, în calitate de persoană care a fost supusă neîntemeiat - urmăririi penale și care a fost scoasă de sub urmărire penală.

Pe cale de consecință, reieșind din cele menționate în cererea de chemare în judecată și materialele anexate la aceasta, susține Vizdan Alexei că, în rezultatul acţiunilor ilegale ale organului de urmărire penală, i-au fost grav încălcate drepturile sale, cauzându-i prejudiciu moral și material.

În esență, instanța de apel reține că, înaintând prezenta acțiune civilă împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Procuraturii Anticorupție în

baza circumstanțelor descrise supra, Vizdan Alexei a solicitat repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii, obligarea Procuraturii să prezinte scuze oficiale.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, Judecătoria *****, sediul Centru, prin hotărârea emisă la 31 ianuarie 2024, a dispus admiterea parțială a cererii de chemare în judecată depusă de către Vizdan Alexei. S-a încasat din bugetul de stat al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Vizdan Alexei suma de 75000 (șaptezeci și cinci mii,00) lei cu titlul de prejudiciul moral, cauzate prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și suma de 22500 (douăzeci și două mii cinci sute,00) lei cu titlu de prejudiciul material ce constă din cheltuieli pentru asistența juridică suportate. În rest, cererea de chemare în judecată depusă de Vizdan Alexei împotriva Ministerului Justiției, Procuraturii Anticorupție, s-a respins ca neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță și-a motivat soluția prin faptul că odată ce în privința reclamantului a fost inițiată procedura de urmărire penală (acesta fiind învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. b) Cod Penal, iar ulterior prin ordonanța Procurorului în Procuratura Anticorupție Victor Muntean, din 11 februarie 2022 a fost scos de sub urmărire penală pe ambele capete de acuzare, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, rezultă că ultimul a fost atras ilegal la răspundere penală.

Colegiul civil notează că prevederi relevante speței se conțin în Legea nr. 1545- XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești, care stabilește expres atât momentul nașterii dreptului la repararea prejudiciului, cât şi condițiile în temeiul cărora survine răspunderea statului.

Din start, este necesar de precizat faptul că, instanța de apel nu pune la îndoială obligația legală a procurorului, organului de urmărire penală, în limitele competenței lor, de a porni urmărirea penală în cazul în care există o bănuială rezonabilă despre aceia că a fost săvârșită o infracțiune sau în cazul în care au fost sesizați despre săvârșirea unei infracțiuni și de a efectua acțiunile necesare în vederea constatării faptei penale şi a persoanei vinovate, or, urmărirea penală are ca obiect colectarea probelor necesare cu privire la existența infracțiuni și identificarea făptuitorului.

Totuși, Colegiul civil consideră imperios să sublinieze faptul că, potrivit art. art. 1, 7, 8, 252, 254 Codul de procedură penală, pornirea urmăririi penale și incriminarea persoanelor în comiterea unor fapte prevăzute de Codul penal urmează a fi bazată pe un echilibru just, real și efectiv între bănuială rezonabilă, bazată pe fapte și probe verosimile privind comiterea infracțiunii și îndoială rezonabilă, prin care organul de urmărire penală este ținut de lege să privească

cumulul de probele administrate, ambele bănuieli fiind raportate la obligația organului de urmărire penală și a procurorilor să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă, a circumstanțelor cauzei și pentru stabilirea adevărului.

Instanța de apel notează, ca fiind deosebit de important faptul că, concluziile ofițerilor de urmărire penală și a procurorilor despre vinovăția persoanei în săvârșirea infracțiuni nu pot fi întemeiate pe presupuneri și că toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile codului de procedură penală, se interpretează în favoarea bănuitului, învinuitului. La fel, una din sarcinile fundamentale a ofițerilor de urmărire penală și a procurorilor, constă în obligația de a întreprinde toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului, care prezumă excluderea caracterului inchizițiunile al anchetei penale.

Astfel, apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de către Procuratura Anticorupție, Colegiul civil, le consideră neîntemeiate și le va respinge, reieșind din următoarele considerente.

La materialele dosarului au fost anexate probe suficiente și pertinente din care rezultă că, Vizdan Alexei, a fost pus sub învinuire în baza art. 324 alin. (2) lit. b) Cod Penal, acuzație penală care nu și-a găsit justificarea.

În asemenea împrejurări, se constată ca lipsită de suport legal afirmația susținută în apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova precum că Vizdan Alexei a prezentat probe veridice, admisibile şi pertinente care ar confirma faptul prejudicierii considerabile a acestuia şi respectiv, nu este temei de a genera obligațiunea statului de a repara prejudiciul moral cauzat acestuia, deoarece acestea se combat prin constatările menționate supra. Or, omisiunile admise de organul de urmărire penală, denotă anumite carențe în activitatea acestuia, care au dus la efectuarea unor acțiuni de urmărire penală fără să fi existat probe suficiente care să le justifice.

Astfel, în sensul dispozițiilor citate supra este de înțeles că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare şi de anchetă sunt necesare unele condiții speciale și anume că fapta ilicită, în calitate de condiție generală a răspunderii delictuale, are particularități în materia respectivă, așa fiind nu orice acțiune ilicită a organelor de anchetă şi judecată atrage răspunderea statului. O altă condiție necesară pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare este actul de reabilitare, care şi atestă admiterea erorii judiciare şi prejudicierea neîntemeiată a persoanei.

Totodată, potrivit art. 1 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul şi condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin

acţiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanțele judecătorești.

Conform art. 2 alin. (1) din Legea citată, prin acțiuni ilicite se înțelege, acţiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni).

Totodată, art. 3 și art. 6 din Lege stabilește temeiurile de reparare a prejudiciului și momentul apariției dreptului la repararea prejudiciului.

În corespundere cu prevederile art. 284 alin. (1) şi (2) Cod de procedură penală, scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de reabilitare şi finalizare în privința persoanei a oricăror acțiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată.

În acord cu prevederile art.390 alin.(1), pct.3) și alin.(3) Cod de procedură penală, sentinţa de achitare se adoptă dacă fapta inculpatului nu întrunește elementele infracţiunii. Sentinţa de achitare duce la reabilitarea deplină a inculpatului.

Conform art. 23 alin. (3) Cod procedură penală, persoana achitată sau în privinţa căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare are dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum şi să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.

În conformitate cu art. 66 alin. (3) Cod de procedură penală, în cazul în care învinuirea nu a fost confirmată, învinuitul sau, după caz, inculpatul are dreptul la reabilitare.

În conformitate cu art. 524 Codul de procedură penală, persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale instanțelor judecătorești, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislației cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală şi ale instanțelor judecătorești.

În acest sens, corespunzător art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545- XIII din 25 februarie 1998, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității.

Potrivit art. 6 din aceeași Lege, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.

În conformitate cu art.10 al Legii nominalizate, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6.

În contextul situației de fapt constatată, instanța de apel reține că o dată cu emiterea Ordonanței Procurorului în Procuratura Anticorupție Victor Muntean, din 11 februarie 2022, prin care s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui Vizdan Alexei Ion, în cadrul cauzei penale nr. 2020960073, din motivul că acțiunile sale nu întrunesc elementele componenței de infracțiune prevăzută de art. 324 Cod Penal și clasarea procesului penal nr. 2020960073, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 324 Cod Penal (f.d.138-144 , Vol.I), reclamantul/apelant este în drept de a pretinde repararea prejudiciului cauzat în urma acțiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală, procuraturii şi instanțelor judecătorești, în speță fiind incontestabil întrunite condițiile legale.

Astfel, Colegiul civil apreciază drept lipsite de temei argumentele Ministerului Justiției și ale Procuraturii Anticorupție cu privire la faptul că, în speță, nu sunt întrunite condițiile de aplicabilitate a răspunderii statului prin prisma Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Colegiul civil menționează că în sensul dispozițiilor enunțate, pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare şi de anchetă sunt necesare condiții speciale şi anume: că fapta ilicită, în calitate de condiție generală a răspunderii delictuale, va avea particularități în materia respectivă, prin urmare nu orice acțiune ilicită a organelor de anchetă şi judecată atrage răspunderea statului. O altă condiție necesară pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare este actul de reabilitare, care şi atestă admiterea erorii judiciare şi prejudicierea neîntemeiată a persoanei.

Respectiv, în opinia instanței de apel, sunt absolut nejustificate argumentele Ministerului Justiției și ale Procuraturii Anticorupție despre faptul că, la materialele cauzei lipsesc dovezi emise de judecătorul de instrucție sau de către instanța de judecată prin care acțiunile organelor de urmărire penală și ale procuraturii ar fi fost declarate ilegale, or, la materialele cauzei este anexată ordonanța Procurorului în Procuratura Anticorupție Victor Muntean, din 11 februarie 2022, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a învinuitului Vizdan Alexei Ion, în cadrul cauzei penale nr. 2020960073, din motivul că acțiunile sale nu întrunesc elementele componenței de infracțiune prevăzută de art. 324 Cod Penal și clasarea procesului penal nr. 2020960073, care este absolut necesară pentru a întrerupe orice dispută cu privire la vinovăția acestuia.

Colegiul accentuează că, urmând argumentele apelantului Ministerului Justiției și a Procuraturii Anticorupție, atunci organul de urmărire penală, contrar prevederilor art.21 din Constituție, în lipsa probelor veridice și plauzibile, dincolo de orice îndoială rezonabilă, poate trage la răspundere penală orice persoană, iar Legea nr.1545–XIII din 25.02.1998 devine iluzorie și inaplicabilă.

Instanța de apel menționează că, o asemenea abordare este construită pe o înțelegere arbitrară a textului și spiritului prevederilor Legii nr.1545–XIII din 25.02.1998, care face o distincție clară a acțiunilor ilicite a organului de urmărire penală bazate pe erori, prevăzută în normele speciale ale Codului penal.

În acest sens, Colegiul punctează faptul că, Legea nr.1545–XIII din 25.02.1998 nu instituie o condiție specială privind existența unui act judiciar separat, prin care să fie declarate ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală, ale procuraturii au ale instanței de judecată or, însăși ordonanța Procurorului în Procuratura Anticorupție Victor Muntean, din 11 februarie 2022, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a învinuitului Vizdan Alexei, este și dovadă legală și suficientă, care denotă tragerea ilegală a persoanei la răspundere penală.

Așadar, este cert faptul că, ordonanța de scoatere de sub urmărire penală constituie temei de a pretinde la repararea prejudiciului cauzat apelantului, și asupra lui, fără rezerve, au incidență prevederile Legii nr.1545-XIII din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești.

Subsidiar Colegiul reține că Curtea Constituțională în hotărârea nr. 26 din 23.11.2010, printre altele a constatat că punerea persoanei sub învinuire este o acțiune de tragere a persoanei la răspundere penală ce duce la restrângerea drepturilor constituționale privind libertatea persoanei (libera circulație, etc.), iar învinuitul este supus unor restrângeri de ordin social, psihologic, civil. Prin urmare, în cazul achitării persoanei statul urmează să repare persoanei în urma atragerii ilegale la răspundere penală, inclusiv pentru aplicarea măsurii preventive sub formă de obligare de a nu părăsi localitatea.

În aceeași ordine de idei, Colegiul relevă că potrivit art. 1998 alin.(1) Cod civil cel care acționează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Potrivit art. 2007 alin.(1) Cod civil prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri: a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea;

b) aplicare ilegală, în calitate de sancțiune contravențională, a arestului, a muncii

neremunerate în folosul comunității;

c) acțiuni sau inacțiuni care au dus, după caz, - la constatarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale ale unei persoane și dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia; – pronunțarea unei hotărâri de către o instanță judecătorească națională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin care s-a dispus achitarea unor sume din contul statului.

În temeiul dispozițiilor legale citate, se instituie obligația generală a statului de a repara persoanelor fizice prejudiciul material şi moral cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești.

În conformitate cu art. 13 alin. (1) şi (2) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, repararea prejudiciului specificat la art.7 lit. a), c)-g) şi în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul când prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreţinut din bugetul local-din contul acestui buget.

Colegiul constată că la pronunțarea hotărârii, instanța de fond, deși a constatat corect circumstanțele cauzei, incorect a apreciat cuantumul prejudiciului moral în mărime de 75 000 lei, sumă pe care instanța de apel o consideră inechitabilă în raport cu suferințele psihice suportate de către apelant în legătură cu procesul penal în care a fost vizat.

Astfel, cu referire la pretenția privind prejudiciul moral, este de menționat că, potrivit art. 11 alin. (1) şi (3) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare gravitatea infracțiuni de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă, caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanța de judecată, rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei, durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanța de judecată, natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al persoanei, suferințele fizice, caracterul şi gradul suferințelor psihice, măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice şi psihice cauzate, durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.

Conform art. 2036 alin. (1)-(3) din Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are

dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența şi întinderea prejudiciului patrimonial. Reparația prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în folosul comunității şi în alte cazuri prevăzute de lege.

Conform art. 2037 alin. (1), (2) din Codul civil, prevede că mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

În toate cazurile, instanţa de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile şi echitabile a prejudiciului moral.

Astfel, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire. În temeiul Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, iar cuantumul despăgubirilor trebuie în aşa fel stabilit, încât să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimă.

Din studiul înscrisurilor anexate la dosar, rezultă incontestabil faptul că apelantului Vizdan Alexei i-au fost cauzate suferințe psihice, prin faptul că în privința sa a fost intentată o cauză penală în baza art. 324 alin. (2) lit. b) Cod penal, pentru o presupusă infracţiune gravă, recunoașterea ca bănuit, învinuit, audieri, confruntări, explicații, percheziții, ridicări de documente, bunuri, angajare de avocați cu remunerări.

Totodată Colegiul mai reține și faptul că, statutul apelantului și poziția socială a acesteia este un alt criteriu obiectiv de evaluare a impactului procedurilor aplicate în privința sa, or, ultimul fiind funcţionar public cu statut special, fiind suspendat dreptul de acces la secretul de stat, cu eliberare ulterioară din funcție.

Astfel, Colegiul va reține că, la caz, atât statutul în care a acționat apelantul, cât și circumstanțele în care i-au fost cauzate daunele morale, în cumul cu intensitatea prejudiciului cauzat sunt determinante la evaluarea prejudiciului moral.

Colegiul notează că, în final, apelantul Vizdan Alexei a fost scos de sub urmărirea penală pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Cu referire la prevederile enunțate şi reieșind din specificul acțiunii, instanță de apel, constată că instanța de judecată, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, just a ajuns la concluzia de încasare a prejudiciului moral, însă incorect a fost apreciat cuantumul acestuia.

Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Prin prisma normelor enunțate şi ținând cont de criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale şi echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel, încât să asigure efectiv o compensare suficientă şi nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat, fiind menținut echilibrul între daunele efectiv cauzate şi suma acordată, completul Colegiului civil, apreciază ca fiind întemeiat raționamentul primei instanțe precum că reclamantul Vizdan Alexei, dispune de toate temeiurile legale pentru a solicita despăgubiri materiale și morale și a cheltuielilor de asistență juridică, însă suma încasată pentru prejudiciul moral cauzat nu este suficientă în comparație cu suferințele suportate pe durata urmăririi penale în privința lui Vizdan Alexei care a durat din 19 martie 2021 din momentul atribuirii reclamantului a statutului de învinuit și pînă la 11 februarie 2022 când s-a dispus scoaterea integrală de sub urmărire penală a reclamantului/apelant.

În acest sens, instanța de apel menționează că în această parte hotărârea urmează a fi modificată prin majorarea cuantumului despăgubirii morale de la 75 000 lei la 150 000 lei, fiind pe măsură de a atenua suferințele psihice şi fizice cauzate reclamantului, precum şi fiind echitabilă şi nicidecum exagerată sau diminuată pentru prejudiciul suferit de către ultimul.

Colegiul reține că potrivit materialului probator anexat la actele cauzei se denotă incontestabil faptul că, apelantului Vizdan Alexei i-au fost cauzate suferințele psihice, prin faptul că a fost învinuit pentru săvârșirea unei infracțiuni.

De altfel, suferințele psihice suportate de apelantul Vizdan Alexei se manifestă şi prin faptul că acesta, fiind funționar cu statut special, a fost învinuit pentru acțiuni în care nu s-au constatat existența faptei infracțiunii, pe parcursul unei perioade îndelungate de timp și eliberat din funcție.

Având în vedere, în principal, criteriile referitoare la consecințele suferite pe plan psihic, gravitatea și caracterul acestora, sentimentul de afectare a personalității morale și altele, constată cu certitudine că apelantului i-au fost cauzate suferințe

psihice în timpul aflării lui sub urmărirea penală cu statut de bănuit, învinuit pe o perioadă îndelungată de peste 1 an de zile, prima instanță just a ajuns la concluzia admiterii pretențiilor cu privire la recuperarea prejudiciului moral.

Reieșind din suferințele atât fizice cât și psihice suportate de reclamantul-apelant Vizdan Alexei, Colegiul consideră oportun de a majora suma încasată cu titlu de prejudiciu moral în beneficiul lui Vizdan Alexei de la 75 000 lei până la 150 000 (una sută cincizeci mii) lei, sumă care în cazul de față, poate fi considerată drept o compensație echitabilă și suficientă pentru sentimentele de frustrare suferite de apelant.

În acest context, Colegiul relevă că prin prisma Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, care presupune că partea vătămată să primească o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Astfel, modul de acordare a satisfacției echitabile trebuie determinat în raport cu prejudiciul moral suferit, gravitatea acestuia, importanţa şi consecinţele sale pentru victimă.

În această ordine de idei, Colegiul civil, apreciază drept neîntemeiate alegațiile reprezentanților apelanților Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Anticorupție cu referire la faptul că apelantul Vizdan Alexei nu a prezentat probe care ar confirma prejudiciul moral cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală şi prin urmare nu este temei de a genera obligația statului la repararea acestuia, dat fiind că aceste argumente poartă un caracter declarativ şi formal, fiind combătute și cu prevederilor Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, care stabilește modul de reparare a prejudiciului cauzat.

Cu referire la pretențiile reclamantului/apelant Vizdan Alexei privire la dispunerea aducerii scuzelor publice oficiale în numele statului lui Vizdan Alexei Ion, în calitate de persoană care a fost supusă neîntemeiat urmăririi penale, Colegiul reține că prima instanță just a dispus respingerea acestei pretenții or, în acord cu prevederile art. 12 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, (1) Procurorul care a condus sau a exercitat urmărirea penală ori procurorul ierarhic superior aduce scuze oficiale în numele statului persoanei care a fost supusă neîntemeiat urmăririi penale. (2) Scuzele oficiale ale procurorului se aduc în cazul: a) scoaterii integrale a persoanei de sub urmărire penală; b) încetării urmăririi penale în cazurile prevăzute la art. 275 pct. 7) şi 8) şi art. 285 alin. (2) pct. 2) din Codul de procedură penale: c) devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare. (3) Procurorul prezintă scuzele oficiale, în formă scrisă, victimei acţiunilor ilicite sau rudelor apropiate ale acesteia. La solicitarea victimei, scuzele oficiale se difuzează prin aceleaşi mijloace de informare în masă prin care a fost difuzată informaţia despre învinuirea persoanei. 13 (4) Scuzele

oficiale sînt aduse în termen de 15 zile de la data apariţiei dreptului la repararea prejudiciului.

La caz, Colegiul remarcă că potrivit materialelor cauzei, prin ordonanța din 11 februarie 2022 s-a dispus scoaterea integrală de sub urmărire penală a lui Vizdan Alexei (f.d.138-145,Vol.I). Cu cererea de chemare în judecată reclamanta s-a adresat la 20 februarie 2023, prin ce a omis termenul de 15 zile prevăzut de norma legală citată anterior.

Colegiul va respinge argumentul apelantului cu referire la faptul că a luat cunoștință oficial cu ordonanța de încetare a urmăririi penale din 11.02.2022 doar la 16.02.2023 și din această dată a calculat termenul cu privire la pretenția dispunerii aducerii scuzelor publice oficiale în numele statului.

Or, Ordonanța de scoatere de sub urmărire penală este un act procedural oficial, emis de organul de urmărire penală, comunicabil, dar nu condiționat de confirmarea recepției pentru a produce efecte juridice.

Mai mult ca atît, pentru a fi reținut un termen de 15 zile de la luarea la cunoștință, apelantul urma să demonstreze imposibilitatea obiectivă de a fi informat anterior, să probeze că organele au omis în mod culpabil comunicarea, iar invocarea subiectivă a necunoașterii nu poate justifica prorogarea termenului legal de decădere.

Distinct de cele menționate mai sus, Colegiul va respinge argumentul apelantului care indică la faptul că, instanța de fond neîntemeiat a respins această pretenție, iar la acest argument, instanța de apel va menționa că pretenția cu privire la scuzele oficiale nu este una conformă prevederilor art.3 al Legii nr. 1545, or, apelantul nu a solicitat unde și în ce mod să fie prezentate scuzele.

Într-o altă ordine de idei Colegiul reține că conform art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată.

Potrivit art. 90 lit. i) Cod de procedură civilă, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte cheltuielile de asistenţă juridică.

În conformitate cu art. 96 alin. (1) (1^1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Potrivit art.60 alin.(1) al Legii cu privire la avocatură nr. 1260-XV din 19.07.2002, avocatul acordă asistenţă juridică clientului în baza contractului de asistenţă juridică, încheiat în formă scrisă, iar conform alin.(2) împuternicirile avocatului şi ale avocatului stagiar se confirmă prin mandat. Formularul

mandatului este un document de strictă evidenţă. Conţinutul, forma şi modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.

Iar conform pct. pct. 15-17 din Recomandarea privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobată prin decizia Consiliului Uniunii Avocaților din RM nr. 2 din 30 martie 2012, pornind de la practica CtEDO, cheltuielile de asistență juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime.

Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CtEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație; listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

Pentru determinarea cuantumului compensației acordate, instanța de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ține cont de: complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; aportul avocatului la soluționarea cauzei; timpul și munca depusă de avocat; aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoștințe tehnice speciale, cunoașterea profundă a unor reglementări de profil, cunoașterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; rezultatul obținut; restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; natura și durata relației dintre avocat și client; experiența, reputația și abilitatea avocatului; justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză; alți factori, la discreția instanței.

Totodată, în jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Costin versus România, hotărârea din 26 mai 2005; cauza Străin și alții versus România, hotărârea din 21 iulie 2005; cauza Petre versus România, hotărârea din 27 iulie 2006, etc.) sa statuat că partea care a câștigat procesul nu va putea obține rambursarea unor cheltuieli decât în măsura în care se constată realitatea, necesitatea și caracterul lor rezonabil.

În speță, reclamantul/apelant a solicitat încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în sumă de 22 500 lei, anexând în acest sens copiile bonurilor de plată din 11.05.2021 şi 06.03.2023 (f.d. 149-150) și actul de predare-primire a lucrărilor și serviciilor juridice prestate în temeiul contractului nr. 015/03/2021 din 16.03.2021 (f.d. 259-261).

În acest context, Colegiul ținând cont de volumul de lucru al reprezentantului efectuat pe dosar și reieșind din cheltuielile acestuia necesare în prezent pentru, efectuarea actelor de procedură, deplasarea și participarea în ședințele de judecată

precum și asigurarea condițiilor necesare pentru acordarea acelei asistențe juridice (cum ar fi dispozitive tehnice, logistică, birotică, oficiul și întreținerea acestuia, plăți și taxe, precum și venitul propriu-zis al avocatului) consideră că instanța de fond just a dispus încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a sumei de 22500 (douăzeci și două mii cinci sute) lei cu titlu de cheltuielile de asistență juridică.

Or, Practica Curţii Europene a Drepturilor Omului referitoare la cheltuielile de asistenţă juridică relevă că, cheltuielile pentru asistenţa juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime.

Totodată, referitor la jurisprudenţa Curţii Europene pentru Drepturile Omului, Hotărîrea Amihalachioaie versus Republica Moldova din 20 aprilie 2004, Şarban versus Republica Moldova din 04 octombrie 2005, instanţa pentru a include cheltuielile spre încasare din contul pîrîtului, urmează să verifice dacă aceste cheltuieli au fost reale şi necesare, şi într-un cuantum rezonabil, fiind necesară prezentarea unei liste detaliate a tuturor cheltuielilor invocate, omiterea căreia poate avea drept efect respingerea revendicărilor în întregime sau în parte.

Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidenţiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaţilor (copii de pe dispoziţiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidenţă, emisă pentru clienţi-persoane juridice şi în alte cazuri stabilite de legislaţie; listă detaliată a actelor acţiunilor efectuate de avocat şi orarul timpului aferent acestora (cu tariful şi orarul). Circumstațe ce s-au constatat în prezenta speță.

Din considerentele menționate, statuând faptul că, instanța de fond nu a elucidat pe deplin circumstanțele speței deduse judecății, în consecință a admis erori în aprecierea probatoriului administrat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru concluzionează despre necesitatea respingerii apelurilor depuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Anticorupție, admiterii apelului declarat de Vizdan Alexei, cu modificarea hotărârii Judecătoriei *****, sediul Centru, emisă la 31 ianuarie 2024.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.a),b), 390 CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrative,

d e c i d e:

Se resping cererile de apel declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Anticorupție.

Se admite cererea de apel declarată de Vizdan Alexei.

Se modifică hotărârea Judecătoriei *****, sediul Centru din 31 ianuarie 2024, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Vizdan Alexei împotriva Ministerului Justiției, Procuraturii Anticorupție cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, obligarea Procuraturii să prezinte scuze oficiale, în partea cuantumului prejudiciului moral, majorînd cuantumul prejudiciului de la suma de 75 000 (șaptezeci și cinci mii), la suma de 150 000 (una sută cincizeci mii) lei. În rest hotărîrea se menține.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele ședinței, judecătorul — Ruxanda Pulbere

Judecătorii — Roman Pascari

Ala Malîi